

Okręgowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej w Szczecinie

SPRAWOZDANIE ZA OKRES od 1 stycznia 2010 r. do 31 grudnia 2010 r.

W okresie objętym sprawozdaniem tj. od 1 stycznia 2010 r. do 31 grudnia 2010 r. do Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej wpłynęło 160 skarg. Po przeprowadzonym postępowaniu wstępnym w 56 przypadkach odmówiono wszczęcia postępowania wyjaśniającego, w 77 sprawach podjęto decyzję o umorzeniu postępowania, 37 spraw przekazano do rozpoznania według właściwości, w inny sposób zakończono 10 spraw. Ogółem zakończono 193 sprawy.

W przypadku braku należytej staranności w wykonywanej praktyce medycznej, popełnionych błędach bądź zaniedbaniach w leczeniu oraz stwierdzeniu, że lekarz, postępował sprzecznie z zasadami etyki zawodowej i naruszył przepisy o wykonywaniu zawodu lekarza zostało sporządzonych w 13 sprawach 17 wniosków o ukaranie.

Ustawa z dnia 2 grudnia 2009 roku o izbach lekarskich przyniosła zmiany w postępowaniu dotyczącym postępowania w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej. Umożliwiono w czasie postępowania wyjaśniającego przeprowadzenie mediacji, która jest bardzo ważnym narzędziem i sposobem rozwiązywania sporów. Postępowanie mediacyjne zostało uregulowane w art. 113 ustawy z dnia 2 grudnia 2009 roku o izbach lekarskich. Istota postępowania mediacyjnego polega na dążeniu do osiągnięcia konsensusu pomiędzy pokrzywdzonym i lekarzem, którego dotyczy postępowanie. Z brzmienia przepisu art. 113 ust. 1 wynika, że organ Rzecznika, jak również organ Sądu Lekarskiego mogą kierować sprawę do postępowania mediacyjnego z własnej inicjatywy, ale za zgodą stron, albo też z inicjatywy stron. Mediacja jest narzędziem, które zażegnuje konflikty i pozwala na polubowne zakończenie sporu. Okręgowy Rzecznik po rozważeniu z Zastępcami prowadzącymi postępowania wyjaśniające zebrany w sprawach materiał dowodowy postanowił wydać postanowienie o skierowaniu trzech spraw do mediacji. Dwa z nich zakończono ugodą, w jednej sprawie nie doszło do porozumienia. Rzecznik, prowadząc postępowania, ma obowiązek zachowania obiektywizmu, rozpoznawania i uwzględniania okoliczności zarówno przemawiających na korzyść jak i niekorzyść lekarza. Z tego powodu zachodzi konieczność zasięgania opinii lekarzy specjalistów. Dla trafnej opinii wyznaczani są lekarze praktykujący, znający standardy dziedziny, której dotyczy prowadzone postępowanie wyjaśniające. W przypadkach opiniowania w sprawach stomatologicznych opinie wykonuje też czasami zespół biegłych. Opinie zwiększają koszty prowadzonego postępowania, ale ocena specjalisty niezbędna jest do rzetelnego rozpoznania sprawy, a to przyczynia się do wydawania postanowień o utrzymaniu w mocy naszych decyzji przez instancję odwoławczą. Należy podkreślić, że na comiesięcznych spotkaniach Rzeczników szeroko omawiany jest problem dokumentacji medycznej oraz świadomej zgody pacjenta na zabieg lekarski.

Okręgowy Rzecznik coraz częściej jest zobligowany do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego przez organy ścigania. Dla podniesienia rangi problemu pozwolę sobie zacytować pismo prokuratora: *niniejszym pismem zawiadamiam Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej w szczecinie o nierzetelnym prowadzeniu przez lekarzy dokumentacji medycznej pacjenta. Przedkładam w załączeniu uwierzytelnioną kserokopię przekazanej mi przez lekarza dokumentacji. Zauważam, że brak jest w niej jakichkolwiek wpisów poczynionych przez lekarza przeprowadzającego zabieg, dokumentacja nie została opatrzona żadnymi pieczęciami zarówno gabinetu jak i lekarskimi, nadto na kuriozum zasługuje fakt opatrywania dokumentacji lekarskiej datami, które jeszcze nie nastąpiły.*

Należyte prowadzenie dokumentacji medycznej wynika z art. 28 Kodeksu Etyki Lekarskiej oraz art. 41 ustawy o zawodzie lekarza i lekarza dentystry z dnia 5.12.1996 r. z póź. zm.

W świetle przepisu ustawy z dnia 6.11.2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta obecnie lekarz niezależnie od formy zatrudnienia ma obowiązek w sposób przystępny dla pacjenta udzielenia informacji o planowanym leczeniu jego ryzyku (powikłaniach) oraz innych alternatywnych metodach leczenia , a po udzieleniu ww. informacji winien odebrać od pacjenta zgodę na leczenie.

ORzOZ w ramach prowadzonych postępowań dyscyplinarnych coraz częściej spotyka się z przykładami nie odebrania zgody na leczenie od pacjenta czy też uzyskanie zgody na leczenie bez sprecyzowania jakie leczenie, jakie ryzyko i jakie możliwe powikłania związane są z leczeniem.

Prawo chroni autonomię jednostki i zobowiązuje lekarza do jej poszanowania. Lekarz nie może zatem dokonać zabiegu leczniczego, a nawet diagnostycznego, na który pacjent nie wyraża zgody. Zgoda pacjenta na dokonanie zabiegu oprócz nadania prawości interwencji lekarza, powoduje, iż pacjent akceptuje ryzyko zabiegu.

Lekarz powinien uzyskać zgodę pacjenta na zabiegi nie tylko operacyjne, lecz także na inwazyjne zabiegi diagnostyczne o podwyższonym ryzyku. Złożenie przez pacjenta podpisu w dokumentacji medycznej z formułą, iż zgadza się na proponowane leczenie i zabieg operacyjny jest niewystarczające, bowiem nie jest on w pełni poinformowany o leczeniu i związanym z nim ewentualnym ryzykiem. Zgoda taka zobowiązuje tylko do podporządkowania się regulaminowi jednostki oraz badaniom laboratoryjnym.

Po przeprowadzeniu badań diagnostycznych i ustaleniu planu leczenia należy uzyskać **zgoda uświadomioną** pacjenta na leczenie, którą uzyskuje się po przedstawieniu w sposób zrozumiały sposób przedmiotu ryzyka i skutków zabiegu. Należy podkreślić, że dokonanie zabiegu wbrew woli pacjenta naraża lekarza na odpowiedzialność zawodową, a ponadto nawet karną wówczas, gdy zabieg się powiedzie. Powyższe wynika pośrednio z §165 k.k., a także z przepisów regulujących wykonywanie zawodu lekarza.

Należy podkreślić, że w opiniach lekarzy specjalistów sporządzanych na potrzeby postępowań wyjaśniających wielokrotnie podnoszono fakt niestarannego i niedokładnego prowadzenia dokumentacji medycznej pacjentów. Kolegium Rzeczników podczas posiedzenia w dniu 23 listopada 2010 roku podjęło decyzję o zwrócenie się do Komisji Etyki Lekarskiej o rozważenie możliwości podjęcia działań mających na celu zwrócenia uwagi lekarzom na problem zgody pacjenta na leczenie.

Rok	RUCH SPRAW								
	Nowych wpłynęło	Zakończono ogółem	W TYM						Przekazano wg właściwości
			Mediacje	Odmowa wszczęcia	Umorzon o	Wnioski o ukaranie		W inny sposób	
sprawy	osoby								
2006	178	58	0	27	17	0	0	14	0
2007	110	109	0	71	30	1	1	7	0
2008	126	259	0	164	73	17	18	5	0
2009	168	200	0	124	60	9	9	7	21
2010	160	156	2	56	77	13	17	8	37
RAZEM	742	782	2	442	257	40	45	41	58